

Tidligere i Tidsskriftet

Tuberkulose, smitte og stigma

Tuberkulose preget sygdomsbildet rundt forrige århundreskifte. I nr. 2/1905 (s. 29–38) argumenteres det for viktigheten av å spørre pasienten om smitekilden. Tallene og illustrasjonen viser at sykdommen hadde en familiær opphopning. I hvilken grad undersøkelsen sier noe om reelle smitekilder er uvisst, men den forteller utvilsomt noe om sykdommens stigma. De fleste angir at de ikke kjenner smitekilden, eller at de har fått sykdommen fra personer utenfor familien.

Lidt tuberkulosestatistik.

Af Cato Aall, Kristiania.

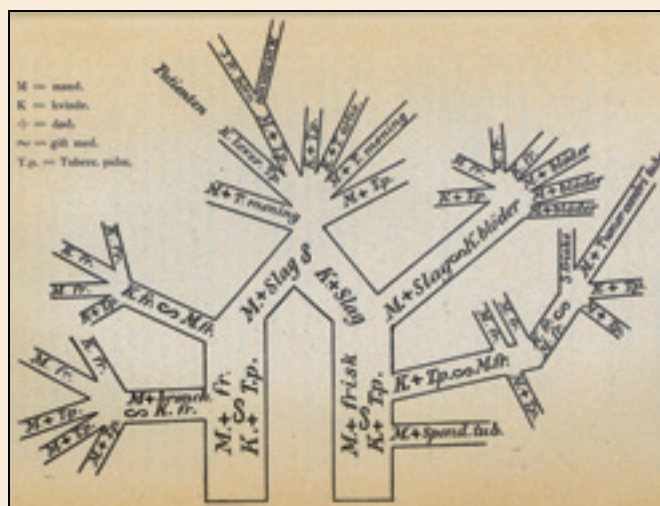
Mens jeg i aaret 1903 var assistentlæge ved Grefsen sanatorium, udarbejdede jeg en statistik over de siden sanatoriets aabning indkomne tilfælde, nærmest med diskussionen i Det medicinske selskab for øie. Paa grund af bortreise fik jeg desværre ikke anledning til at referere den under debatten; muligens vil den alligevel kunne paaregne lidt interesse.

Materialet omfatter 3 aar, fra 1ste juni 1900 til 1ste juni 1903, med 586 patienter ... I det følgende skal jeg beskæftige mig med forskjellige kapitler, der for en del kan tjene til at supplere de af dr. Frich i «Magazin for lægevidenskaben 1904», side 783–802 refererede særdeles interessante meddelelser fra Rigshospitalets medicinske afdeling A ...

Tuberkulose i familien.

Der mangler oplysning om 15 patienter. Blandt de resterende 570 patienter findes tuberkulose inden familiens nærmeste kreds, O: forældre, søskende, ægtefælle og børn i 275 tilfælde; regnes onkler, tanter, fætttere, kusiner osv. med, i 335 tilfælde.

Ved tuberkulose forstaaes her ikke alene tuberc. pulmon., men ogsaa tuberc. intest., laryng. og mening. (...) Procentvis stiller forholdet sig da saaledes, at i 58,7

pct. (Fr. 53,5 og Reknes 1902 53,7 pct.) findes tuberkulose i familier i videste forstand, mens kun i 48,1 pct. i den engere familie ... I et enkelt tilfælde findes inden familien 21 tilfælde af tuberkulose; se slegttavlen ...

Hvad smitteforholdet angaar, mangler derom oplysning hos 93 patienter. Af de resterende 473 angiver 148 at være «smittede», hvilket tal – 31,5 pct. – meget nær svarer til det paa Reknes fundne 30 pct., mens dr. Frich her har det forbausende lave tal af 0,9 pct.

Med hensyn paa dette resultat er jeg absolut uenig med dr. Frich i hans ræsonnement derom ... Vistnok er det let at «eksaminere ind» i patienten feilagtige oplysninger, men ligevel tror jeg, dr. Frich vilde havt megen glæde af – ifald dertil havde været anledning – at stille et direkte spørsmål angaaende smitte til hver enkelt at de paa afdelingen indkomne patienter. «At et saa paafaldende lidet antal af hans patienter sua sponte har angivet, at deres sygdom er dem overført fra andre», tror jeg snarere kommer af den normændene karakteristiske træghed og dorskhed, der absolut ikke tillader dem at svare paa mere end det høist nødvendige – mange gange knapt det, hvad enhver kandidat paa medicinsk afdeling nok har ærgret sig over – end derpaa, at et direkte spørsmål i det hele ikke har været stillet. De fleste af mine 148 «smittede» patienter opgiver, at de har boet eller arbeidet sammen med tuberkuløse; nedenfor anføres endel udtalelser taget iflæng. En patient oplyser saaledes, at han er smittet i en forretning, hvor i løbet af ti aar 11 af personalet er døde av lungetuberkulose. En er smittet paa en systue, hvor flere er døde før; en anden paa et verksted. En patient tilskriver opholdet paa Gardermoen, hvor han laa i barakke sammen med en tuberkuløs soldat, skylden; andre har som sjømænd delt lugar med syge, havt tuberkuløse tjenestepiger o. s. v. o. s. v. 242 patienter kjender ingen grund, hvorfor de er blevet syge. 41 angiver overanstrengelse i forbindelse med slet ernæring. 28 tilskriver daarlig bolig, arbeide i støvfyldte lokaler o. s. v. skylden for sin sygdom. En patient mener at være blevet syg paa et laboratorium, hvor der behandles store mængder tuberkelbaciller. Endelig angiver flere, at sygdommen har udviklet sig i tilslutning til forkjølelse, har gaat vaade paa benene, kneipkur, vaskeri. Influenza er opført som aarsag i 5 og overstaat haardt puerperium i 4 tilfælde. Jeg kan kun referere 3 sygehistorier, hvor det egteskabelige samliv skulde have spillet rolle som infektionskilde.